

זוהי גוי

רמזים על פרשת השבוע

פרשת
וּאֵרָא

מה בגליון?

יסורים ממרקין – האם גם כשנעשים על ידי אחרים

מה היה חששו של משה רבינו

הרעות של מצרים זה הישועה של ישראל

מדוע לא ניתנו בהתחלה המכות שהחרטומים לא יכולים לעשות

מצרים – גודלה כגודל 'אצבע'

הבטחת הגאולה בכל מצב שיהיו

ההבדל בין גאולה על ידי בשר ודם לעל ידי הקב"ה

"אך טוב לישראל"

שבת מברכים חדש שבט

בס"ד

יסורים ממרקין – האם גם כשנעשים על ידי אחרים

"וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת נִאֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מְצַרִּים מְעַבְדִּים אֹתָם וְאֶזְכָּר אֶת בְּרִיתִי" (ו ה)

הגה"ק רבי שמשון מאוסטרופולי זיע"א שואל מה ההדגשה, "אשר מצרים מעבידים אותם".

ומבאר פשט נפלא, דהנה בחגיגה איתא רבי יוחנן כי מטי להאי קרא בכי "והיה כי תמצאן אותו רעות רבות וצרות" - עבד שרבו ממציא לו רעות וצרות תקנה יש לו.

ויש להבין מה הריעותא המיוחדת שרבו ממציא לו רעות.

והנה בגמ' ברכות ה. איתא שיסורין ממרקין עוונותיו של אדם, ופליגי התם ר' יוחנן ור"ל, ר"י למד זה בק"ו משן ועין, מה שן ועין עבד יוצא בהם לחירות, יסורין שממרקין כל גופו לא כל שכן, ר"ל לומד מברית מלח לברית דיסורין, מה מלח ממתק הבשר, אף יסורין ממרקין עוונותיו,

ויש להבין מה הויכוח ומה הנפק"מ בין הדרשות?

מבאר הגר"ש שאם לומדים משן ועין, זה דוקא דומיא דהתם שהאדון בעצמו הוציא לו את השן ועין, וה"ה ביסורין אם הקב"ה בעצמו מייסר יצא לחירות, אבל אם היסורים באים על ידי שהקב"ה מסתיר (כביכול) פניו וממילא באין היסורין וזה נעשה על ידי אחרים (כביכול) בזה לא יצא לחירות,

אך אם נלמד ממלח, בכל גווני ממרקין, דומיא דמלח, שאין נפק"מ מי שופך את המלח,

מעתה מובן מדוע ר"י בכה בהאי קרא, "עבד שרבו ממציא לו צרות", היינו על ידי אחרים, דאז אין לו תקנה, והיסורים לא ממרקים,

ועל פי זה מבאר הגר"ש הי"ד קרא דהכא, "וגם אני שמעתי וגו' אשר מצרים מעבידים אותם", היינו אף שזה לא ע"י הקב"ה (כביכול), בכל זאת מודיע הקב"ה ואומר "ואזכור את בריתי" - כדברי ריש לקיש שלומד מברית דמלח ולפי זה יסורים מועילים אפילו שנעשו על ידי אחרים,

דרך אגב, רואים בעוד מקומות שיש הבדל בין ישועת הקב"ה בעצמו, לבין ישועה על ידי בשר ודם,

במכת דם וצפרדע הצליחו לעשות כן גם החרטומים וכן במטה שנהפך לנחש, ורק בכנים אמרו אצבע אלקים היא,

והשאלה, הרי למכות יש כמה מטרות, לענוש את המצרים, להראות פלאי השם, ואם כן קשה למה הקב"ה עשה מכות כאלה שגם החרטומים יכלו לעשות ושמפני זה לא הצליחו להשפיע על לב פרעה שהרי גם החרטומים עושים כן, ומה היה הענין לעשות כאלה מכות ולא לעשות מיד המכות שהחרטומים לא יכולים ולא יהיה לו תירוץ למה לא לחזור בתשובה.

ומתריך שם, שכשאדם ממציא איזו שהיא המצאה ורוצה לפרסמה בעולם לא הולך לעיר קטנה וכדו' כי יאמרו לו שכאן אין הרבה חכמים וכו' ואולי זה דבר פשוט או אולי כישוף וכו', על כן יאמרו לו, לך אל העיר הגדולה ושם תראה את כוחך, וזה דבר פשוט.

מעשה אם הקב"ה לא היה עושה המכות שהם יכולים לעשות, אז אחרי כמה דורות יבואו אנשים ויאמרו שהדור ההוא לא היה מספיק חכם ולכן לא יכלו להתמודד, אבל לנו זה לא אומר כלום, אנחנו כבר יודעים איך מגיעים לירח... וכבר שלחנו מישהו גם למאדים.... ואנחנו לא מתפעלים מנסי מצרים,

ועל זה משיבים להם, היו מכות במצרים שהחרטומים יכלו לעשות, והם גם עשו באמת כמו מכת צפרדע וכו' בואו ונראה אתכם היום עם כל ה'המצאות' החדשניות שאתם יודעים, אבל אתם לא יודעים לעשות צפרדעים, ז"א שהחרטומים היו יותר חכמים ממכם, לכן אנו אומרים להם הנה אתם קטנים מהחרטומים והחרטומים עם כל גדלותם לא יכלו להתמודד מול המכות.

ועי' בחזו"א אמונה ובטחון שכותב שהדורות רק יורדים, ומעניין שרואים שזה כך גם היום, שאלה שלא שומרי תו"מ חושבים שהם יותר חכמים ומלומדים מהדורות שלפניהם. אמנם החזו"א טוען שלא רק בתורה יש ירידת הדורות, אלא בכל שטחי החיים והחכמה.

במסירת התורה רואים זאת בחוש, שיש תנאים, אמוראים, חכמים וכו',

החת"ס דרש את מאמר חז"ל "חבל על דאבדין ולא משתכחין" באופן כזה: "חבל" לשון צער, "על" היינו אלה שהם 'על' - מעולים וצדיקים, "דאבדין" - אך הם 'נאבדים'. "ולא" - ודווקא אלה שאין בהם מאומה - "משתכחין" ותופסים מקום מכובד,

ורואים זאת במציאות שאין היום את ההמצאות שהיו לדורות הקודמים, תמונות ישנות, מוכרים יותר ביוקר וכו',

ולדוגמא: כתוב "יִרְפָּא יִרְפָּא" מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות, אבל בפסוק אחר כתוב "אני ד' רופאך" בלי דגש בפ', רופא חולי עמו ישראל בלי דגש, ומבארים שהפ' דגושה כי רפואה על ידי אדם נעשית בקושי ועל ידי צער ולא כרפואת הקב"ה שאין עמה כאב או צער כלל.

פסוק

מה היה חששו של משה רבינו

"וַיִּדְבֹר מֹשֶׁה לְפָנָיו יְיָ לֵאמֹר הֲנִי בְּגֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁמְעוּ אֵלַי וְאֵיךְ יִשְׁמְעוּ פִּרְעֹה וְאֲנִי עָרַל שְׁפֹתַיִם" (ו יב)

הרבי משיפטוקבא זיע"א ביאר כאן ביאור נפלא,

כתוב במדרש על יונה הנביא שהסיבה שהוא ברח מפני ד', בגלל שהוא פחד שעכו"ם הם קרובים לתשובה ויהיה קטרוג שישראל לא שבו עדיין בתשובה והעכו"ם כן.

לפי"ז י"ל דזה גם מה שכתוב כאן, דמשה רבינו גם כן חששו היה דומה ואמר - "הן בני ישראל לא שמעו אלי", אם כן מה יהיה אם ישמעני פרעה, אזי חלילה יהיה מזה קטרוג על כלל ישראל, "ואני ערל שפתים" ולא יהיה לי פתחון פה ללמד זכות על ישראל.

פסוק

הרעות של מצרים זה הישועה של ישראל

"וַיַּעֲשׂוּ כֵן וַיֵּט אֱהֲרֹן אֶת יָדוֹ בְּמִטְהוֹ וַיִּךְ אֶת עַפְרֵי הָאָרֶץ וַתְּהִי הַכֶּנֶם בְּאֲדָם וּבְכַהֲמָהּ כָּל עַפְרֵי הָאָרֶץ הָיָה כְּנֵים כָּכֹל אֲרָץ מִצְרַיִם" (ח יג)

כנים בגימ' 680 בגימ' 'רעות' עם הד' אותיות, [ניתן לחשב גם 'הכנם' בגימ' 675 ועם הכולל בגימ' רעות]

ומצד שני 676 בגימ' כ"ו פעמים כ"ו, היינו על ידי הרעות למצרים באה הישועה לישראל.

פסוק

מדוע לא ניתנו בהתחלה המכות שהחרטומים לא יכולים לעשות

"וַיַּעֲשׂוּ כֵן הַחֲרָטְמִים בְּלִטְיָהֶם לְהוֹצִיא אֶת הַכֶּנֶם וְלֹא יָכְלוּ וַתְּהִי הַכֶּנֶם בְּאֲדָם וּבְכַהֲמָהּ" (ח יד)

בפנינים יקרים בשם "שמן למאור"

ההבדל בין גאולה על ידי בשר ודם לעל ידי הקב"ה

שם

במסורה כתוב ג' פעמים המילה פדות, הכא, "פדות שלח לעמו" (תהלים קיא), "והרבה עמו פדות... והוא יפדה את ישראל מכל עוונותיו" (תהלים קל).

בספר "ייטב פנים" מביא פירוש נפלא על המסורה הזו.

הנה חז"ל אומרים על הפס' "ישראל נושע בד' תשועת עולמים", שכשתהיה הגאולה על ידי הקב"ה בעצמו אז תהיה תשועת עולמים, אך גאולה שבאה על ידי בשר ודם, כמו שהבשר ודם איננו נצחי כך גם הגאולה שבאה על ידו איננה שלימה ונצחית,

וזה הכוונה כאן, "ושמתי פדת" כתוב חסר ו', כי גאולת מצרים לא היתה סוף הגלויות, שהרי אח"כ היו עוד גלויות, כל זאת למה, כי כתוב "פדות שלח לעמו" היינו על ידי שליח, ואז אין הדבר שלם כנ"ל,

אבל לעתיד לבוא, הגאולה השלימה, תהיה על ידי הקב"ה "כי עם ד' החסד והרבה עמו פדות" הכתיב מלא, ולכן הגאולה תהיה אז שלימה,

וזה הפשט בפסוק "ושמתי פדות בין עמי ובין עמך, למחר יהיה האות הזה",

'למחר' - לעתיד לבוא, "יהיה האות הזה", היינו האות ו',

וזה לכא' יתבאר ע"פ מש"כ בתיקון"ז שהאות ו' היא מסמלת את הקשר בין ישראל לתורה, ו' החיבור, שמוריד את השפע מלמעלה למטה ולהפך, דהיינו אות החיבור.

ספרי

"אך טוב לישראל"

"כי עתה שלחתי את ידי ואתך ואת עמך בדרך ותפקוד מן הארץ" (ט טו)

ברוקח מובא שהמילה א"ך אמנם מלשון הכאה, אבל זה רק ביחס לגוים, אולם לישראל, אדרבה, כתוב "אך טוב לישראל" ע"כ.

וכידוע דברי האריז"ל שמכות מצרים היו בסוד "נגוף ורפוא" וכל מה שהיה 'נגוף' למצרים, היה גם כן 'רפא' לישראל, וכידוע הסגולה המפורסמת לקרוא את האגרת שכתב הגה"ק המקובל ר' שמשון מאוסטרופולי הי"ד, שכולה בנויה על היסוד הזה של "נגוף ורפא" וכמו

היום רואים שכל המדע הגדול לא הצליח להתגבר על נגיף כל כך קטן, ואפילו שיש כל כך הרבה מדענים וגאונים וכו',

ספרי

מצרים – גודלה כגודל 'אצבע'

"ויאמרו התרטמים אל פרעה אצבע אלקים הוא ויחזק לב פרעה ולא שמע אלהם פאשר דבר יי" (ח טו)

בספר "דרוש שמואל" מבאר ע"פ מש"כ רש"י (עירובין כא) ד"שמים בורת תיכון" היינו דכל העולם חצי אמה על חצי אמה (של הקב"ה),

ומכיון שאמה היא ו' טפחים וטפח הוא חמש אצבעות (כדאיתא במנחות מא) נמצא דאמה של הקב"ה הוא ל' אצבעות.

ולפי"ז העולם שהוא חצי אמה היינו ט"ו אצבעות וכיון דהעולם היא "שיתא אלפי פרסה" נמצא מגיע לכל אצבע ארבע מאות פרסה וידוע דמצרים היא ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה שהיא אצבע במכוון זה שאמרו "אצבע אלקים" דהמידת הדין הוא על מצרים שהוא אצבע, ע"כ.

דרך אגב, יש חשבון "שמים בורת תיכון",

המילה 'בורת' בגימ' 609 וביחד עם ד' האותיות בגימ' 613, בשביל התורה נברא העולם.

ספרי

הבטחת הגאולה בכל מצב שיהיו

"ושמתי פדת בין עמי ובין עמך למחר יהיה האות הזה" (ח ט)

נביא כאן מה ששמעתי פעמים רבות מפי אאמור"ר הרה"צ ר' ברוך זצוק"ל, שהיה רגיל לאמרו בשם אביו האדמו"ר ה"בית אברהם" מלוצק צצוקללה"ה זיע"א, הוא הי' דורש פסוק זה כך:

"ושמתי פדות" – הקב"ה מבטיח שהוא יפדה אותנו - את כל עם ישראל, "בין עמי" - בין אם יתנהגו כראוי – כעמי, "ובין עמך" ובין אם חס וחלילה לא יתנהגו כראוי, בכל זאת הקב"ה יפדה בסוף את עם ישראל, "למחר יהיה האות הזה" ויה"ר שנוזכה במהרה בימינו שד' יגאל אותנו גאולת עולמים מכל הצרות.

ספרי

אולי זה כ"ז כנגד אותיות התורה הקד', דהיינו דאמנם יש כ"ב אותיות אך בנוסף להם יש עוד ה' אותיות סופיות מנצפ"ך, וביחד עולה כ"ז, ז"א שהכח עמו מנצחים את הרשעים הוא כח התורה העומדת לנו להושיענו ולעזרתנו בכל עת צרה וצוקה.

דרך אגב, הגר"א אומר שהאות א' היא בגימ' 26 כי יש בה י' למעלה וי' למטה ביחד – 20, ה-ו' באמצע שמחבר אותם – 6 והא' עצמו זה עוד 1 וביחד – 27.

התורה היא העצה והתקנה לכל מה שצריך,

יה"ר שד' יזכה את כל עם ישראל להתקרב לתורה המתוקה שהיא הפתרון והתרופה לכל הבעיות שיש.

שביארו שזה שורש הסגולה, כי ההתעסקות במכות מצרים מסוגלת לעורר את הרפואה לישראל שהכאת מצרים ונגיפתם היא הרפואה לישראל.

חשבתי להוסיף על רמז זה:

א"ך, בגימ' אקי"ק,

וזה אולי ביאור מה שאמר הקב"ה למשה רבינו לומר לישראל (לעיל ג יד) "פה תאמר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲהַיְהֶיָה שְׁלַחְנִי אֲלֵיכֶם", אולי זה ה"אך טוב לישראל",

עוד רמז יש לומר:

וא"ך בגימ' 27,

שבת מברכים חדש שבט

ב-ית – הנסתר בגימ' 410

א-לף – 110

ר-יש – 310

סה"כ – בגימ' 830 בגימ' אל"ף [כשה-ף' במנצפ"ך = 800]

וזה "אאלפך בינה" לימוד התורה, הנקרא בגמרא - "ילפותא".

ואף קוב"ה נרמז כאן ע"ש שהוא "אלופו של עולם"

[ע"פ משלי (טז ה) – "איש תהפכות ישלח מדון ונגזן מפריד אלוף" ורש"י שם – "ונרגז מפריד אלוף. וע"י ריגונו ותרעומתו מפריד ממנו אלופו של עולם".

ועי' עוד בפיי"ז שם "מכסה-פושע מבקש אהבה וְשָׁנָה בְּדָבָר מְפָרֵד אֲלוֹף" וברש"י שם - מפריד אלוף. אז מפריד ממנו אלופו של עולם שהוא הקב"ה שהזהירו לא תקום ולא תטור].

ר"ח שבט

"בעשתי עשר חודש באחד לחודש הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר" וגו' יום זה היה ראש חדש שבט,

על פי זה כתבו הספרים שרואים שחודש זה ראוי ומוכן לריבוי בעסק ולימוד התורה,

בגימ' "הואיל משה באר" - 600

כאשר נוסף את 11 האותיות יוצא בגימ' 611 – בגימ' תורה !!!

והנה התורה תפסה לשון "באר" ומרומז כאן שהתורה נקראת גם כן 'באר'

ואיתא בחז"ל שיש 48 פעמים שכתוב 'באר' בתורה, ומכוון כנגד מ"ח קנייני התורה,

ויש להביא לכך רמז מעניין:

האותיות הנסתרות של המילה באר (המילוי בלבד):

השיעור נכתב ונערך מתוך ההקלטה במערכת קול הלשון

ניתן לשמוע שיעורי רמזים על סדר הפרשיות ושיעורים על עניינים בסוגיות הש"ס - דרך בנק התורה שע"י קול הלשון מספר ישיר בנק התורה : 0732951222, או בלחיצה פעמיים כוכבית במספר הרגיל: 036171111 להקיש קוד 642106 ואח"כ קוד כניסה 068068 בחירת מדור וכו' להערות או בקשה לקבל דף זה נא לפנות לכתובת מייל x0527136245@gmail.com כמו-כן ניתן להשיג את הקונטרסים על המועדים בטלפון - 0534142879 או בכתובת מייל הנ"ל